

NALOGA V PROJEKTU

SOBIVANJE Z MEDVEDOM

Avtorji:	2019/ 2020	2020/ 2021
	Lea ŠKERJANEC Gaja BIZJAN Nika NOVAK Tjaša NOVAK	Aleksander LOKATELJ Matija JANC Jure OMAHEN

Program: strokovna gimnazija, oddelek 3. LM

Mentorici: dr. Nataša ŠINK, univ. dipl. inž. agr.,
Urška KLEČ, univ. dipl. biolog

Strahinj, 2020 - 2021

I KAZALO

I KAZALO	I
II KAZALO SLIK	I
POVZETEK	II
1 UVOD.....	I
2 CILJI IN HIPOTEZE	II
3 METODA DELA	III
4 MATERIALI IN PRIPOMOČKI	V
5 REZULTATI	IX

II KAZALO SLIK

Slika 1. Matija, Alexander in Jure – člani ekipe Alps4nats – Sobivanje z medvedi.	I
Slika 2. Člani ekipe pri predstavitvi medveda	III
Slika 3. Aleksandrove izbrane kartice za igro	V
Slika 4. Juretove izbrane kartice za igro.....	VI
Slika 5. Matijine izbrane kartice za igro.....	VII
Slika 6. Namizna deska igre, kjer se je potrebno odločiti o političnih stališčih, ki jih zastopa skupina.....	VIII
Slika 7. Člani skupine predstavljajo namen in pravila igre	IX
Slika 8. Skupina dijakov med igro - vrača debata :).	X

POVZETEK

Predhodniki naredili seminarsko nalogo o rjavem medvedu na našem ozemlju. Povedali so veliko dejstev o njihovi prehrani, bivanju, načinu življenja in tudi kako jih v Sloveniji nadzorujemo in z njim ravnamo. Naša skupina je uresničila njihovo seminarsko nalogo z igro »Play to Decide« (Priloga 1) ter s predstavitvijo. V tej igri se vživiš v osebo, ki je povezana z medvedi in zagovarjaš njeno stališče, četudi se ta razlikuje od osebnega.

Ključne besede: rjavi medved, Alpe, praktično projektno delo, namizna igra, igra vlog »Play to decide«, argumentiranje, skupno stališče

1 UVOD

Naša skupina je sestavljena iz treh članov. To smo Aleksander, Matija in Jure. Prihajamo iz krajev kjer so medvedi pogosti. Kot praktični del naloge smo se odločili igrati igro vlog o sobivanju z medvedi na slovenskem.

Slika 1. Matija, Alexander in Jure – člani ekipe Alps4nats – Sobivanje z medvedi.

2 CILJI IN HIPOTEZE

- Praktično udejanjiti seminarsko nalogo “Sobivanje z medvedom v Alpah” in spoznati razumevanje različnih ljudi in njihovih stališč kadar pride do določenih problemov z divjimi živalmi (v tem primeru z medvedom). S tem se naučimo postavljati argumente in jih tudi zagovarjati
- Poučiti sošolce in sošolke o trajnostnih problematikah rjavega medveda na našem ozemlju
- Predstaviti in naučiti sošolce in sošolke, kako igrati namizno igro s kartami »Play to Decide« ter se zabavati.

3 METODA DELA

Med poukom, smo pri uri kmetijstva predstavili medveda na slovenskem ozemlju in opisali način življenja. Nato smo se s sošolci igrali igro Play to decide, kjer smo se oživel v izbrane vloge in argumentirali svoja stališča ter možne rešitve za izbrane probleme.

Sošolci in sošolke so se združili v skupine po 4 ali 5 in si nato razdelili vloge. Imeli so veliko izbire, zato smo morali nekaterim tudi pomagati izbrati informacijske in problemske kartice, ki bi jim pomagale in olajšale delo, saj je bila to njihova prva igra.

Med igranjem smo hodili od skupine do skupine, jih opazovali, če se jim je zataknilo smo jim tudi pomagali, občasno pa tudi izrekli kakšen komentar, ki je igro malo popestril ali jim dal misliti. Igralci so se večino časa držali pravil vendar so tudi kdaj izšli iz poti in pristali na kakšni drugi temi kot je matematika, vendar smo jim pomagali se vrniti nazaj na pravo pot.

Ob koncu se je vsaka skupina opredelila do stališč, ki se vežejo na ohranjanje biodiverzitete, zavarovanje vrste, upravljanje številčnosti vrste ...

Slika 2. Člani ekipe pri predstavitvi medveda

Škerjanec L., Bizjan G., Novak N., Novak T. Sobivanje z medvedom v alpskem prostoru. Projektna naloga. Biotehniški center Naklo – Srednja šola, 2020.

4 MATERIALI IN PRIPOMOČKI

Izbrane vloge in kartice:

Kartica z zgodbo 7

Tjaša, turistična delavka

Bled, Postojnska jama, Lipica, Ljubljanski grad... Te turistične atrakcije so tujim in domačim gostom znane že kar nekaj časa. Kaj pa opazovanje medveda? Pa ne v živalskem vrtu, prav v naravi mislim. Idejo za medvedji turizem smo imeli ves čas pred nosom. Občina Loški Potok ima medveda že v grbu. Medvedji so tukaj nekaj vsakdanjega in zakaj ne bi še turistom pokazali naše atrakcije? Ne želimo si množičnega turizma. Pri opazovanju medveda ne gre za trening ali mučenje, ki ga lahko človek vidi v živalskem vrtu ali cirkusu. Medveda gostje vidijo v naravnem okolju in se mu prilagajajo. Ko gredo obiskovalci v živalski vrt, vedo, da jim medved nič ne more, ko pa se okoli opazovalnice smuka 6 medvedov in se zaključijo naš čas opazovanja, le malokdo ostane mirne krvi, ko je treba priti peš do avtomobila. Turisti si želijo miru in narave. Zakaj jim ne bi ponudili, kar nam ponuja narava?

Informacijska kartica 8

Zimski dremež

Čprav medved pozimi miruje, to ni prava hibernacija, kot jo poznamo pri drugih vrstah (npr. polhu). Telesna temperatura se nekoliko zniža, upočasni se srčni utrip in metabolizem, vendar podobno kot je to običajno pri vsakodnevni spanju. Zimovanje v brlogu je verjetno prilagoditev na pomanjkanje hrane v zimskem času in na kotitev mladičev, ki še niso sposobni termoregulacije. Če so zime mile, medvedi odidejo iz brlogov in iščejo hrano.

Problemska kartica 15

Kdo je bil tukaj prvi?

Človek in rjavi medved si že od nekdaj delita ozemlje, sobivata. Vendar pa populacija ljudi, morda pa tudi medvedov, narašča, zato moramo biti drug z drugim še bolj strpni. Vendar kako?

Informacijska kartica 14

To je moje ozemlje!

Rjavi medved ni teritorialna vrsta. Kljub temu na območju, kjer živijo, obveščajo ostale medvede o svoji prisotnosti. To počnejo tako, da praskajo drevesna debela ali se ob njih drgnejo. Na njih tako puščajo rožo dlako in vonj. Ta drevesa imenujemo markirna drevesa.

Slika 3. Aleksandrove izbrane kartice za igro

Kartica z zgodbo 1

Krištof, čebelar

Škoda je velika, medved je danes popolnoma uničil enajst panjev. Včeraj se je lotil osmih, a sem jih pet lahko rešil, zares uničeni so bili trije. Napad se je zgodil vsega 15 metrov od hiše, v kateri živim. Ponoči sem zaslišal pok, a mu nisem posvečal pozornosti. Na medveda nisem niti pomislil, saj ne pomnim, da bi v tem delu kdaj lomastil in povzročil škodo. Zato čebeljaki niso bili tehnično varovani. Zdaj se bo to spremenilo. Tiste panje, ki jih bom lahko, bom zaščitil z električnim pastirjem. Žal pri vseh to ne bo mogoče. Poleg pridelave medu se namreč ukvarjam še z vzrejo matic in v ta namen moram imeti posamezne panje čim bolj oddaljene od drugih. Predrago bi bilo okoli vsakega od njih napeljati električnega pastirja, zato lahko le upam, da se jih medved ne bo lotil. Ko bo to mogoče, jih bom preselil na varno.

Informacijska kartica 5

Krmljenje in večja rodnost

Slovenski medvedi so znani po eni najvišjih stopenj rodnosti te vrste v svetu. Raziskovalci ugotavljajo, da je pojav verjetno povezano s krmljenjem. Večja rodnost vodi v (večjo) potrebo po odstrelu, če želimo populacijo ohraniti na stabilni ravni. Ker krmljenje ni namenjeno le medvedom, temveč tudi divjadi, bi ob zmanjšanju razpoložljive hrane ta verjetno povzročala bistveno večjo škodo na poljščinah.

Problemska kartica 5

Medved je, medved je!

Domneven napad medveda na človeka je lahko zanimiva novica za medije. Pogosto se zgodi, da mediji, predvsem lokalni, poročajo o nepotrjenih novicah o napadih medveda. Nekateri novinarji za zagotavljanje večje branosti novicam dodajo senzacionalistične naslove. To ne prispeva h konstruktivnemu reševanju problema sobivanja med človekom in medvedom.

Informacijska kartica 12

Ti škodljivci!

Rjavi medved v Sloveniji največ škode povzroči z uničenjem čebeljih panjev, sadovnjakov, bal sena in s plenjenjem drobnice. Število prijavljenih škodnih primerov je bilo v preteklosti približno 100-200 letno, škoda pa je do danes bistveno narasla. Od leta 2006 je značilno dvoletno nihanje števila škodnih primerov. Razlog je v gozdnem obrodu; eden najpomembnejših naravnih virov hrane za medveda je žir.

Slika 4. Juretove izbrane kartice za igro

Kartica z zgodbo 5

Matija, Zavod za gozdove Slovenije

Res je, da je medved zaradi svoje telesne velikosti in moči potencialno nevaren človeku, a medved v resnici človeku ne predstavlja takšne nevarnosti, kot večina misli; medvedje se namreč še bolj 'na smrt' bojijo nas ljudi kot pa mi njih. Človek je bil medvedu skozi vso zgodovino največja grožnja. Če so medvedi hoteli preživeti, so se zato morali znati izogibati človeku. Skozi evolucijo se je medvedom strah pred človekom le povečeval. Strah pred ljudmi je še posebej prisoten v tako močno poseljeni krajini kot je pri nas. Medved se v veliki večini primerov na daleč izogne človeku. V določenih primerih pa je medved vseeno lahko nevaren, to je predvsem takrat, kadar se počuti ogroženega.

Povzeto po: Se bojite medvedov? Potem morate vedeti...
www.dominvrt.si, 27.8.2015.

Informacijska kartica 5

Krmljenje in večja rodnost

Slovenski medvedi so znani po eni najvišjih stopenj rodnosti te vrste v svetu. Raziskovalci ugotavljajo, da je pojav verjetno povezano s krmljenjem. Večja rodnost vodi v (večjo) potrebo po odstrelu, če želimo populacijo ohraniti na stabilni ravni. Ker krmljenje ni namenjeno le medvedom, temveč tudi divjadi, bi ob zmanjšanju razpoložljive hrane ta verjetno povzročala bistveno večjo škodo na poljščinah.

Problemska kartica 5

Medved je, medved je!

Domneven napad medveda na človeka je lahko zanimiva novica za medije. Pogosto se zgodi, da mediji, predvsem lokalni, poročajo o nepotrjenih novicah o napadih medveda. Nekateri novinarji za zagotavljanje večje branosti novicam dodajo senzacionalistične naslove. To ne prispeva h konstruktivnemu reševanju problema sobivanja med človekom in medvedom.

Problemska kartica 18

Zimska nespečnost slovenskih medvedov

Rjavi medvedi praviloma večino zime preživijo v brlogih. Raziskovalci pa so s pomočjo telemetričnih ovratnic nedavno ugotovili, da so medvedi pri nas v brlogih preživeli povprečno le 74 dni na zimo. To je precej manj kot medvedi v drugih državah. Vzrok za njihovo nespečnost? Najverjetneje izdatno krmljenje medvedov s koruzo.

Slika 5. Matijine izbrane kartice za igro

Ob koncu se mora skupina dogovoriti za stališče skupine, ki se nahaja na lestvici od -3 (nestrinjanje s stališčem) do +3 (strinjanje s stališčem).

Stališča so:

- Slovenija je vrstno izjemno bogata, zato jo nekateri imenujejo kar biotski park Evrope. Na to smo lahko ponosni in si moramo prizadevati za ohranitev našega naravnega bogastva, vključno z našo največjo zverjo, rjavim medvedom. To žal ni samoumevno. Človek vdira v neokrnjene koticke narave in uničuje njihov življenjski prostor, čeprav so bili tu mnogo pred nami. Odgovorno bi bilo, da nekatera območja popolnoma zavarujemo, se iz njih umaknemo in naravi omogočimo prosto pot.

- Populacijske gostote medvedov pri nas so med najvišjimi na svetu. Škode so v zadnjih letih dosegle raven, da to ni več vzdržno niti za kmetovalce niti za lokalno prebivalstvo. Uporaba elektroograj je draga in zahteva preveč dodatnega dela. Ali naj jo namestimo tudi okrog šolske poti? Odgovornost za varovanje naših življenj in premoženja naj prevzamejo tisti, ki se zavzemajo za intenzivno varstvo narave.

- Sobivanje z medvedom ni noben bav-bav, dokler smo sposobni sprejeti določena pravila obnašanja. To dokazujejo tisti, ki že dolga leta živijo med medvedi. Je danes sobivanje težavnejše kot pred 50 leti? Se je dejansko kaj spremenilo? Ljudje smo vedno bolj odtujeni od narave, zato vidimo samo tisto, kar nam tisti trenutek ustreza. Pozabimo, da ima tudi medved pravico do sobivanja! Ali medved spoštuje naše pravice? Da! Smo jih sposobni mi?

- Največja grožnja ohranjanju rjavega medveda je nepripravljenost ljudi na sobivanje z njim. Upravljanje s populacijo medveda mora biti rezultat enakopravnega dialoga med deležniki. Spodbujati moramo primere dobrih praks in lokalnemu prebivalstvu pokazati dodano vrednost življenja na območju medveda, hkrati pa prisluhniti njihovim težavam. Medved ni vedno sosed, ki bi si ga človek želel.

Različna politična stališča	1	2	3	4	
1 Slovenija je vrsto izjemno bogata, zato jo nekateri imenujejo kar biotski park Evrope. Na to smo lahko ponosni in si moramo prizadevati za ohranitev našega naravnega bogastva, vključno z našo največjo zverjo, rjavim medvedom. To žal ni samoumevno. Človek, vidna v neoprimljene kočke narave in uničuje njihov življenjski prostor, čeprav so bili tu mnogo pred nami. Odgovorno bi bilo, da nekatera območja popolnoma zavaruje, se iz njih umaknemo in naravi omogočimo prosto pot.	↑	↑	↑	↑	+++
2 Populacijske gostote medvedov pri nas so med najvišjimi na svetu. Škode so v zadnjih letih dosegle raven, da to ni več vzdržno niti za kmetovalce niti za lokalno prebivalstvo. Uporaba elektroograj je draga in zahteva preveč dodatnega dela. Ali naj jo namestimo tudi okrog šolske poti? Odgovornost za varovanje naših življenj in premoženja naj prevzamejo tisti, ki se zavzemajo za intenzivno varstvo narave.	↑	↑	↑	↑	++
3 Sobivanje z medvedom ni noben bav-bav, dokler smo sposobni sprejeti določena pravila obnašanja. To dokazujejo tisti, ki že dolga leta živijo med medvedi. Je danes sobivanje težavnejše kot pred 50 leti? Se je dejansko kaj spremenilo? Ljudje smo vedno bolj odtujeni od narave, zato vidimo samo tisto, kar nam tisti trenutek ustreza. Pozabimo, da ima tudi medved pravico do sobivanja! Ali medved spoštuje naše pravice? Da! Smo jih sposobni mi?	↑	↑	↑	↑	+
4 Največja grožnja ohranjanju rjavega medveda je nepripravljenost ljudi na sobivanje z njim. Upravljanje s populacijo medveda mora biti rezultat enakopravnega dialoga med deležniki. Spodbujati moramo primere dobrih praks in lokalnemu prebivalstvu pokazati dodano vrednost življenja na območju medveda, hkrati pa prisluhniti njihovim težavam. Medved ni vedno sosed, ki bi si ga človek želel.	↓	↓	↓	↓	-
	↓	↓	↓	↓	--
	↓	↓	↓	↓	---
Vzdržalo se je	☐	☐	☐	☐	

Slika 6. Namizna deska igre, kjer se je potrebno odločiti o političnih stališčih, ki jih zastopa skupina

5 REZULTATI

Sošolcem in sošolkam smo uspešno predstavili življenje medveda, potem so pa tudi oni uspešno po skupinah odigrali igro. Med opazovanjem smo opazili, da so se v igranju igre vsi zabavali, nekateri so imeli težave s komunikacijo, vendar to ni nič hudega, saj je bila to njihova prva igra. Vse skupine so prišle do skupnih stališč, nekatere hitreje kot druge. Na žalost nam je zmanjkalo pa časa za spremembo skupin in vlog.

Z rezultati smo zadovoljni, saj smo po našem mnenju dobro izpeljali ure kmetijstva, skupaj s tem smo se pa tudi mi vživeli v vlogo učiteljev oziroma profesorjev in ugotovili, da tudi njim ni vedno lahko.

Slika 7. Člani skupine predstavljajo namen in pravila igre

Slika 8. Skupina dijakov med igro - vrača debata :)